

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԴԱՐԹԻ ՏՈՒՐ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարեկանը 6 ռուբլի.
Առանձին համարները ԱՄՆՆ ՏԵՂ 5 ԿՊՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցեն՝ Тифлисъ, редакция „Мшакъ“
Сергиевская ул., № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak“
Խմբագրատան տ էլ է ֆ օ ն № 253.

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացը կիրակի և տօն օրերէն).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիզուով
Յայտարարութիւնները համար վճարում են
իրաւաբանչիւր տողատեղին 20 կօպէկ.
Տպարանի տ էլ է ֆ օ ն № 67.

ՄԵԼԻԿ

Մայիսի 1-ից մինչեւ
տարեկան վերջը 7 թուրքի:

Հասցեն փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաեւ ինչ հասցեն և 40 կ. նամակագրով:

(Կ. Կ. Կ.) 283. 50—18

Հասցեն՝ ТИФЛИСЪ, Редакция „МШАКЪ“.
TIFLIS, Rédaction du journal „MSHAK“.

Կովկասից դուրս գտնվող անձերի և հիմնարկութիւնների յայտարարութիւնները բացառապէս ընդունվում են՝ Մօսկվայում—Центральная Контора Объявлений Торгов. Дома Л. и Э. Метель и К-о, Мясницкая, д. Сытова, և նրա բաժանմունքներում—Պետերբուրգում՝ Морская, 11, Վարշավայում՝ Маршальковская, 130, Պարիզում՝ 8 Place de Birjiz.

ԱՊՐԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՍ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ 2Է ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

ՎԱՃԱՌՔԻ Ե ԶԱՆՎԱԾ

ԾԻԱԽՈՏ „Օ Ր Տ Ա“

միանգամայն նոր և օրինակ խառնուածք «ՕՐՏԱ» տերեւերից, որոնք ստացված են «ԵԱԿԱ» տեւաւի ծխախոտից: «ՕՐՏԱ» ընդող տարբերութիւնը կայանում է նրա կառարեւայ հասած լինելու, է-ֆիրային իւզի բացակայութեան, որոշ գոյնի և անսովոր կակուղ համ ունենալու մէջ, որի համար կարող է համոզվել իւրաքանչիւր մարդ, քննելով «ՕՐՏԱ» ծխախոտը նետեւայ քննելով—46 կ., 60 կ., 80 կ., 92 կ., 1 թ. իւրաքանչիւր 1/2 ֆունտի համար:

ԸՆԿ. Ա. Ն. ԲՕՂԴԱՆՕՎ ԵՎ ԿՕՄԴ.

Ներկայացուցիչ ՍՏԵՓԱՆ ՆԻԿԻՏԻՉ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆՑ

(մ. 18) առ. 347. 2—2 Թիֆլիս, ԱԵՐՈՒՏՕՎԱՅԱՅԱ, 37.

ՀԱՅՈՒՆՆԵՍ ԲԱՐԵԳՐՈՒԹԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
խոնարհաբար խնդրում է Ընկերութեան անդամներին շնորհ բերել

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆ,

որ տեղի է ունենալու շաբաթ, մայիսի 11-ին, ցեր. ժամը 12-ին, Գանձակայա, 19.
Ժողովը գրառվելու է 1910 թ. տեղեկագրով, 1911 թ. նախահաշիւով և ընտրութիւններով:
Ամեն օր, առ. ժամը 10-ից, միևնույն տեղում վաճառվում են Ընկ. արհեստանոցների ձեռագործները, կանանց բլուզներ, շրջագլուխներ, սպիտակեղէն, մանկական զգեստներ, նաև գուլպանոցի պատրաստած հագուստեղէն:
(հ. 2.) առ. 489. 2—1

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ և ուղարկվեց բաժանորդներին

„Ա Ր Օ Ր“

Ա մ ս ա գ ռ ի № 4-ը (Ա մ գ ռ ի 1) հետեւեալ բովանդակութեամբ.

- 1) ՕՐԱՎԱՐՁ
- 2) * (բանաստեղծութիւն) Ստ. Օսանեանի
- 3) ԿՆՏԵՆԵՐ, Կօրօնակայի Լեւոն Գրիգորեանի
- 4) ՔԱՅԻՆ, Մակարի Գորկիի Թարգմ. Ս. Տ. Արք.
- 5) ԿԱՐԱՆՈՒՄ, վէպ Զ. Բ. Բրջինի Արք. Տէր-Յովնանեանի
- 6) ԵՐԱՆԻ ԲԵՉ ՈՒ ՔՈ ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, արձակ բանաստ. Ս. Յովնանեանի
- 7) * (բանաստեղծութիւն) Ս. Յովնանեանի
- 8) ԽՈՍՏՈՒՄՆՈՒԹԻՒՆԸ, Լ. Ն. Տօրոսյի Թարգմ. Ստեփանեանի
- 9) ՕՐԱՎ. ՀԱՅԵՐԻ ՍԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ Ստեփանեանի
- 10) ԳԱՐԲ. Ք. ՊԱՏԿԱՆԵԱՆԻ ԻՆՏԵՆՍԻՒՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ Ստեփանեանի
- 11) ՍՈՒՆ (բանաստեղծութիւն), Հ. Հէյնի Թարգմ. Գ. Նորեկի
- 12) ԿՈՍՄ ԼԻՎ ԿԻՎՈՒՄԵՎԻՉ ՏՕՍՍՕՅ Ս. Մարկալեանի
- 13) ՏԱՐԵՐՈՒՄԻՆԻ (բանաստեղծութիւն) Զարէհի
- 14) ՏԱՐԱՐ ՇԵՒՆԵՆԻՉ Եր. Տէր-Միսնանի
- 15) Ս. ԷՍՄԻՆԵՐԸ ԵՒ ԻՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԵՐԸ Եր. Տէր-Միսնանի
- 16) ՆԱԿԱՆԻՆ ԿԵՆԵՐ Եր. Տէր-Միսնանի
- 17) ԱՆ. ՄԱՆՔԱՆԵԱՆԻ ԴԱՐՎԱՆԱՆՈՒՄ Կարկասի
- 18) ՇԵՐԻՆԵՐ ԿԱՐՈՒՄԻ. ՊԱՏՈՒՄԻՆԵՐԻ ԸՆԴՐ. ԱՌԻԹՈՎ. Կարկասի
- 19) ԲՈՒՄԱԿԱՆ ԿԵՆԵՐ Ա.—Տ
- 20) ՄԱՐԱՍՏԱՆԻՆԵԱՆ ԿԵՆԵՐ Ստեփանեանի
- 21) ԲՈՒՄ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ ՄԱՐՈՒՄ Ստեփանեանի
- 22) ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆԵԱՆ, ԿՈՎԿԱՍԱՅԻՆԻՆԵԱՆ, ԱՐԵՆԵԱՅԻՆԻՆԵԱՆ, ԱՐԵՆԵԱՅԻՆԻՆԵԱՆ Ստեփանեանի
- 23) ԳԻՏԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ, ԹԱՅԵՐԱԿԱՆ, ԲՐՈՆԻՎՅՈՒՆ Ստեփանեանի
- 24) ՓԱՄԱՆԵՄ Ստեփանեանի
- 25) ՄԱՍՏԱՆԻՆԵԱՆԻՆԵԱՆ Ստեփանեանի
- 26) ՅԱՆԵՆՈՒՄԻ. Նմանութեան երեք, մեծ վէպ Վ. Հեղոյի, Թարգմ. Ս. Մաքարեանի.
Շարունակվում է բաժանորդագրութիւնը
«Մշակ» բաժանորդների համար արժէ տարեկան 4 ռ.: Ոչ-բաժանորդները վճարում են 2 ռ. աւելի: Հատով իւրաքանչիւր համարն արժէ 50 կ.:

Մայիսի վերջին տպւող տեսնեն
„ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ“
ԼԵՎ ՏՕՒՍՏՕԹԻ

Թարգմ. Տիգրան Յովնանեանի
Երկրորդ (ուղղված) հրատարակութիւն
Գինը՝ ճանապարհածախսով՝ 1 ռ. 50 կ., առանց ճանապարհածախսի՝ 1 ռ. 25 կ., իսկ մինչև մայիսի 20-ը բաժանորդագրողներին համար 1 ռ. (ճանապարհածախսով):

„ԱՌԱՆՑ ԴԱՆԱՆԱՆԻ“
Հ. ՍԵՆԿԵՎԻՉԻ
Թարգմ. (լինդերհից) Տ. Յովնանեանի
Երկրորդ (ուղղված) հրատարակութիւն
Գինը՝ ճանապարհածախսով՝ 1 ռ. 50 կ., առանց ճանապարհածախսի՝ 1 ռ. 25 կ., իսկ մինչև մայիսի 20-ը բաժանորդագրողներին համար 1 ռ. (ճանապարհածախսով):
Դիմել Թարգմ. Տիգրան, улица Паскевича, 1. Присяжному повременному Тиграну Персесовичу Иоаннисяну, Արտասահմանի՝ Tiflis (Russie), rue Paskévitch, 1, Tigran Ioannissian (avocat).
(հ. 4.) (առ.) 299. 4—3

„ՄՊՕՐՏ“ ա յ գ ի
(Թիֆլիսի Ժողովարանի տարալին նստիւն շինութիւն)
Կիրակի, մայիսի 15-ին 1911 թ.

ԶԲՈՍԱՆԲ
2ՐԻ ԵՒ ԵՐԱՆԻՆԵԱՆ ԶԱՆԱՐ. ԵՒ ԹԵՆՆԱՐ. ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԴԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
տ ե ղ ի կ ու ն ե ն ա յ

Պատիւով, տոբոլա, պոստ, սարգի ոտան, երկու երաժշտական Զանաւաւ առջին բուժիչ—գովաքնող խմբիչընկեր, գարնչուր, պարզապէս ի յիշատակ տրվող արհեստը: Կոմիտէի և շօշուարի վաճառք Աւաւտեան ժամը 10-ից սահմանափակ: Մըրցումն սահմանափակ 8 հատ թանգարժեք պարգևներով: Սահմանափակութեանը մասնակցել ցանկացողները զբաղմունքի օրը պէտք է ստորագրվեն ժուրիի մօտ՝ ոչ ոչ քան մէկ ժամ առաջ մինչև մըրցութեան սկսվելը: Տրէկի սահմաններից օգտվողը վճարն է 25-ա-

կան կօպ. իւրաքանչիւրից: Սահմանափակ ժամանակեւ համար պիտի վճարել 10 կ.: ԶԲՈՍԱՆԻ (մեծերից—30 կ. մուտքի վճարն է (փոքրերից—20 կ. Արժանատիւ-տոմսակները այդ օրը ոչ չեն կենա: Կոմիտէ-մարկաներ չեն տրվում: Աղակերտ-աղակերտները, Կովկասի ուսումնար. ջրման հոգաբարձուի թղթուղւթ թեմայի կարող են ստալ սրբաշ. օր. 11-ը (հ. 4.) առ. 491. 2—1

Բ Ժ Ի Ե Վ
Ռ. Ս. ԴԱՒԹԵԱՆՑ

Ներքին և ջրային հիւանդութիւնների
Ընտրանութիւնը (ցերեկվայ ժամը 12—1. ամեն օր (Երկրորդան ժամը 5—7. Հասցեն՝ Կոյուրեւկայա փող. № 22. Երկրակէտիւնայա փողոցից՝ № 144 տան անկիւն: (հ. 4.) առ. 243. 100—18

ԴԱՍԱՎԱՐԱԿԱՆ ՓՈՐՁԻ ԱՌԻԹՈՎ
I

Թիֆլիսի Ժուրնալիստների Ընկերութիւնը մշակել է պատուի դատարանի կանոնները՝ գրական գործերի համար: Այդ կանոնների ծրագրերը արդէն լոյս է տեսել:
Եւ մենք մտադիր ենք կանգ առնել նրա մի երկու կէտերի վրա: «Պատուի ծրագրի մէջ ապագա է. «Պատուի դատարանը ձեռնամուխ է լինում ընդ-նութեան» ա) մի՞նչ կողմերից մէկի զեմումն հիման վրա, բ) Թիֆլիսի Ժուրնալիստների Ընկերութեան որոշումով:
Որեքն, եթէ վաղն այդ Ընկերութիւնը որդի դառնէ «Рѣчь», «Русскія Вѣдомости», «Новое Время» լրագրերին, կարող է ազատօրէն դիմել իր գործին և իր քննութեան ենթարկել նրանց արարքները պատուի դատարանի բարոյական իրաւասութեան հեղինակութեամբ:
Արդեօք այդպէս Կարծես թէ այդպէս են լինելու կանոնները:

Եւ քանից դուք կը գայ, որ առանց այդ օրգանների համաձայնութեան, նրանք մասին կը կատարվեն դատար և կը յայտնվեն բարոյական նշանակութիւն ունեցող խրատականներ: Դա ինչ-որ տարբերակի բան է: Անկախած աշխարհում ոչ ոքի չէ արգելվում կարծիքներ յայտնել այս ու այն վիպասանի, բանաստեղծի, հրապարակախօսի, գրական ընկերութեան կամ մամուլի օրգանի մասին:
Թող ասվի, խօսվի ազատօրէն գրական գործերի և գործողների մասին, որքան մարդիկ կը ցանկանան. բայց որպէսզի մի կարծիք իր դատաստանական բնոյթ, պատուի դատարանի նշանակութիւն, այդպէս կարող է, որ դատարանները ճանաչեն այդ մարմինը իբրեւ այդպիսի մի հեղինակութիւն:

Եւ եթէ մի «Рѣчь», «Русскія Вѣдомости», «Новое Время» չեն ընդունում մի այդպիսի իրաւասութիւն յանձնի Թիֆլիսի Ժուրնալիստների Ընկերութեան, ինչպէս կարող է վերջինս դատաստանը որեւէ նշանակութիւն ունենալ: Դա կը լինի մի կարծիք, նման շատ ուրիշ կարծիքների, բայց մի անյարմարութեամբ, որ նա աւելի սուր և վիրաւորական բացատրութիւնների առիթ կը լինի և առաջին մի երկու փորձերից յետոյ ոչ ոք չի կարող ընտրութեան ընտրութեան եւ լինումը կը մասնի այդ տեսակ պատուի դատարանի գոյութիւնը:
Երբ մի առեւտրի հիմնված է լինում պետական օրէնսդրական մարմին, դիցուք պարամետրի կամ Դոււայի կողմից, դա դառնում է ընդունելի, որովհետեւ նա արդէնք է օրոգորական հերկայացուցչների համադոււար խորհրդակցութեան և վճռատնութեան: Այդ դէպքում թէ նախատեսված են լինում դատարանների ընտրութեան եւ լինումը և թէ մշակված դատարանութեան սկզբունքները:

Իսկ երբ այդ չը կայ, այլ մի միջնորդ դատարան, մի պատուի դատարան ցանկանում է հեղինակաւոր լինել, նա կարող է վստահութիւն և հեղինակութիւն վայելել այն ժամանակ, երբ նրան զիմում են վիճող երկու կողմերն էլ, կամ երբ մի՞նչորքը զրկել են անդամ այն ընկերութեան, որի կանոնադրութեան անբաժան յօդուածներին մէջ նախատեսված է նաև միջնորդ կամ պատուի դատարանութիւնը: Եթէ, օրինակ, ներկայումս մի գրական թիւրիմացութիւն կամ վէճ է ծագել Երկրանդագէի և Գ. Բաշին-Ղալեանի միջև, կամ Ս. Մանգինեանի և Ս. Մալխասեանի, կամ Գ. Չալուշեանի, Կուսիկեանի և Առ-Ջէնի, կամ Ս. Մանգինեանի և Ս. Մալխասեանի, կամ Լէօր և Դրաբաբաբ, գաւ Ե. Շէր-Շէր-Նաւասեանի և Յարութիւնեանի, կամ Ս. Գեյնեանի և Մարգարի, կամ Բ. Սաւարեանի, Վ. Արծրունու, Ս. Թաւայեանի և Երկրանդագէի, կամ Տ. Նազարեանի և Գ. Երիցեանի միջև, մի՞թէ կարծում է, որ այդ և դրանց նման վէճերը և թիւրիմացութիւնները կարող են պատուի դատարանի քննութեան նիւթ դառնալ առանց այդ անձերի համաձայնութեան:

Իւրաքանչիւր Ժուրնալիստ թող ինչ կարծիք ունենալ է ունենայ այդ վէճերի մասին ըստ էութեան և ըստ ձեռի, բայց երբ մի որեւէ մարմին ցանկանում է դատարան իրաւասութիւն իւրացնել, նա պէտք է այդ հեղինակութեան համար ունենայ կամ օրէնսդրական հիմունք կամ դատարանի համաձայնութիւնը:
Չը գիտենք, թէ ինչպէս են մշակվել մեր առաջ զրկված կանոնները և որքան նրանք օգտվել են ուրիշ տեղերում գոյութիւն ունեցող նոյնաբնոյթ կանոններից, բայց նրանց ներկայ խմբագրութիւնը մեզ չէ գոհացնում և այդ կանոնները անկարող կը լինեն ապա այն բարոյաւ արդէնքը, որ սպասվում է նրանցից:
Մենք կը խօսենք և մի ուրիշ կէտի մասին:

Ա. Գալանթաբ
ՎԵՐՁԻՆ ՏԵՆԿԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
(Պետերբուրգի Հնո. Գործ.)
10 մայիս
Մօսկվա. — Մէճնիօվը իր մարդկանցով մեկնեց Նիժնի-Նովգորոդ և Աստրախան:
Աստրախա. — Հայրնալիի նաւթահանքում Չեչեկէնում նոր բացուածքից խիցեց ֆօստան, որ օրվայ մէջ տալիս է մօտ մի միլիոն պուդ նաւթ:
Վիլնյա. — Կայսրի առողջութիւնը երկու չէ ներշնչում, թէև աստուծո-սային բորբոքումը չէ անցել բոլորովին: Եկաւ բորբոքումը և ստանձնեց իր պարտականութիւնները:
Կոպէնհագեն. — Եկաւ Թագաւորական զոյգը երեսնաներով:
Հոնոն. — «Թայմս» ասելով, այստեղ սարդոյ պորտուգալացիները տեղեկութիւն են առել, որ Պորտուգալիայում պարտաւորվում է հակադրադիտական շարժում հանրապետութեան դէմ: Մօ-

տիկ ապագայում սպասվում է անկարգութիւն Լիսաբոնում:

Լիսաբոն. — Հիւսիսային Պորտուգալիայում կալանաւորվել են յուզիչ լուրեր տարածողները:

Մարդիկ. — Կանադայից պիւրեյ, որ սպանական զօրքերը գրաւել են նեգրո բարձրաւանդակ, Սէուտից դէպի հարաւ, և յարակցեց, թէ այդ շարժումը լուրջ չէ:

Տանձեր (Հերթական). — Մուսնիէն մայիսի 8-ին, առանց զիմարութեան հանդիպելու, մտաւ Ֆէյց:

Հոնոն. — Պալատում Գրէյը մարօկեան հարցի առիթով յայտնեց, որ Անգլիան երբեք չէ դրդել ֆրանսիական կառավարութեանը ակտիվ քայլերի, սակայն եւրօպացիների ապահովութեան համար ֆրանսիական կառավարութիւնը ստիպված է ժամ առաջ ֆէյցը ապաւել:

Բերլին. — Հիւսիս-ամերիկական պետութիւնները պաշտօնապէս պատրաստակամութիւն յայտնեցին կապել Կեր-մանիայի հետ պայմանագիր միջնորդ դատարանի մասին, նման Անգլիայի և Ֆրանսիայի հետ կապած պայմանագրին: Բէլիստագը ընդունեց լեզաւ-լօթաւրիսիայի սահմանադրութեան օրինաւրիժը ամբողջովին:

Հրօմ. — Ստեֆանիին հեռագրում են Արգենտինայից, որ Լիճֆաւուն կը հեշակիլի նշուում միմիայն Մենէլիքի մահից յետոյ: Ներկայումս նա ներկայացուցիչ է պետութեան:

Կեօն. — «Կեօնիք» հաղորդում է, որ ապստամբները Տօրէօնում տերօրիստականութիւն զանվեցին վազօնի մէջ սպանված 4, ճանապարհին՝ 6, բռնկեցին 8, ծանր վիրաւորվեցին 9: Պա-նի հակադրեց մահացու վիրաւորվել են 8 հոգի:

Տիւրք. — Կապեցի մեկնելու ժամանակ փախուստի փորձ անող 19 քաղաւ-կաններին զանվեցին վազօնի մէջ սպանված 4, ճանապարհին՝ 6, բռնկեցին 8, ծանր վիրաւորվեցին 9: Պա-նի հակադրեց մահացու վիրաւորվել են 8 հոգի:

Տօկիօ. — Լուսաւորութեան միմիստ-րութիւնը մշակում է օրոգորական կրթութիւնը ընդհանրաւ ծրագրեր:

ԱՆԵՏԱԲԵՐ ՕԴԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ

(Պետերբուրգի Հնո. Գործ.)
10 մայիս

Պարիզ. — Բիւլլետեն Մօնիսի մասին, գրութիւնը բաւարար է. խորհուրդ է տրված թիթի անուրէր Երեկոյան Մօ-նիսին զգուշութեամբ յայտնեցին, թէ Բէլլաւուն ըստ երկու թիթի գոնվել է Մօ-նիսը շատ յուզից: Բիթիլի Լանթօնը յայտնեց, որ ներքին գործարաններին վտանգ չէ սպասուում:

Բրիստը պալատում ճառ արտասա-նեց Բէլլաւուն յիշատակին նուիրված, մասնաշնչով որ նրա մահը հանդիսա-նում է կորուստ հանրապետութեան ու զօրքի համար, և ցանկացաւ Մօնիսին առողջութիւն:

Սենատում Դիւլոն ճառ արտասա-նեց ի յիշատակ Բէլլաւուն:
Պալատը և սենատը դոււար յաա-կացինք Բէլլաւուն թաղման համար:
Պալատում Բրիստը կարգաց Պետա-կան Դոււայի և մի քանի արտասա-նաներն պարլամենտների հետադիւ-րներ: Բրիստը պալատի անուրէր շնոր-հակալութիւն յայտնեց համալրանքի թանգաքին ապացոյցների համար:

Պարիզ. — Մօնիս, տեղեկանալով Բէլ-լաւուն մահը, արտասուեց:

Բէլլաւուն. — Սկուպչիկայի նախագահը նիստը բանալով յայտնեց Ֆրանսիայի ֆրանսիական պարլամենտին արտա-յայտել ցաւակցութիւն, որից յետոյ նիստը փակվեց:

Պետերբուրգ. — Պետական Խորհուրդը

209. 4-
Tiffin (Kinsie), the Paskett
Tiffin (Kinsie), the Paskett

